

Lausunto Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennemallin ehdotuksesta

Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta 23.08.2022 § 117

Valmistelu ja lisätiedot Kaavoituspäällikkö Suvi Lehtoranta, p 040 5155 183

Päijät-Hämeen liitto on pyytänyt Orimattilan kaupungin lausuntoa Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin luonnosvaihtoehdoista 31.8.2022 mennessä.

Kaupunkiseutusuunnitelma kattaa Lahden kaupunkiseudun MAL-kunnat, rakennemallissa on mukana koko maakunta. Lahden kaupunkiseutusuunnitelmaa ja Päijät-Hämeen rakennemallia koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) oli nähtävillä syksyllä 2021. Tavoitteet hyväksyttiin kaupunkiseutusuunnitelman osalta MAL-sopimuskuntien hallituksissa (Orimattilan kh 17.1.2022 § 7) ja rakennemallin osalta Päijät-Hämeen maakuntahallituksessa (13.12.2021 § 232).

Luonnosvaihtoehtoja on kolme: typistyvän kehityksen XS, maltillisen kasvun M ja voimakkaan kasvun XL. Kehitysvaihtoehtoihin perustuvissa kartoissa on toisistaan poikkeavia kasvusuuntia asumiselle ja työpaikoille, vain viherverkosto on kaikissa luonnoksissa sama.

Luonnosmateriaali on nähtävillä vain sähköisessä muodossa Päijät-Hämeen liiton sivuilla www.paijat-hame.fi

Esittelijä Kaupunkikehitysjohtaja Kari Setälä

Päätösehdotus

Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se antaa kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennemallin luonnoksesta seuraavanlaisen lausunnon:

Vaikka kaupunkiseutusuunnitelma ei ole virallinen kaava, sillä on suuri merkitys seuraavalla MAL-sopimuskierröksellä neuvotteluissa valtion kanssa. Suunnitelman tulee tähdätä seudun elinvoimaisuuden kasvuun.

Asuminen ja elinkeinot

Suurien ja yhtenäisten elinkeinoalueiden kehittäminen onnistuu vain yhdessä ja kehittyvät elinkeinoalueet vahvistavat koko kaupunkiseutua. Elinkeinoalueiden tekemisen meininki tuo ja pitää asukkaita. Asukkaiden sijoittumista kukin kunta ohjaa omien tavoitteidensa mukaan. Siksi ei ole erityisen tärkeää miten kylät tai harvaan asutut taajamat on seutukartalle piirretty, niiden kehittämistä ohjaa kunnan oma päätöksenteko. Seudullisella tasolla tulisi keskittyä esittämään ne yhdyskuntarakenteen osa-alueet, jotka

edellyttävät merkittäviä yhteisiä panostuksia.

Henna on Orimattilan ainoa juna-asema, jossa Lahti-Helsinki paikallisjunat pysähtyvät. Henna tulisi osoittaa taajamana ja kehittyvänä elinkeinoalueena myös siinä tapauksessa, että suunnitelma pohjautuu maltilliseen kasvuun. Henna-Tuuliharja on Päijät-Hämeen potentiaalisista uusista yritysalueista lähimpänä Helsingin seudun asiakaskuntaa. Elinkeinojen kehittämisvyöhyke Lahdesta Helsingin suuntaan on tärkeä koko alueelle.

Orimattilassa on yli tuhat vapaa-ajan asuntoa. Mikäli suunnittelukartalle merkitään kausiasumisen keskittymiä, tulisi M-luonnoksessa esitettyjen lisäksi osoittaa järvialue Artjärven taajaman ympärillä, erityisesti Pyhäjärvi. Alueella on voimassa osayleiskaava, joka nykyisellään mahdollistaa vain kausiasumisen RA-rakennuspaikoilla. Kausiasumisen mahdollisuuksiin panostaminen tukee Artjärven taajaman palveluiden säilymistä. Pohdittavaksi jää onko seututason suunnitelma oikea työkalu kausiasumisen ohjaamiseen ilman tarvittavia lainsäädöllisiä muutoksia.

Joukkoliikenne

Hennan ja Orimattilan keskustan väliin on osoitettu joukkoliikenteen keskeinen yhteysväli vain voimakkaan kasvun skenaariossa. Rataliikenteen merkitys tulee todennäköisesti kasvamaan väestökehityksestä riippumatta ja Orimattilan ainoan juna-aseman ja päätaajaman välillä tulisi olla joukkoliikennemerkintä ehdotuskartalla.

Siinä missä Henna on jo osa toimivaa pääkaupunkiseudun rataverkkoa, Lahti-Loviisa rata on nykyisellään huonokuntoinen rahtiraide. Henkilöjunaliikenne Orimattilan keskustan ja Lahden välillä vaatisi toteutuakseen suuria investointeja ratainfraan ja kalustoon. Yhteysväli kannattaa ottaa mukaan suunnitelmakartalle vain siinä tapauksessa, että seutu alkaa varautua voimakkaaseen kasvuun.

Viherverkosto

Viherverkoston osalta on esitetty vain yksi luonnosvaihtoehto. Keskeiset alueet on valittu kartalle paikkatietoaineistoon ja nykytilanteeseen perustuen. Orimattilan ja Kärkölän rajaseudulle osuvan viherverkoston ydinalueen rajauksessa tulisi ottaa paremmin huomioon myös oikeusvaikutteiset maakunta- ja yleiskaavat ja niiden sisältämät rakentamisen alueet. Luonnoksessa on myös osoitettu kriittisiä ekologisia yhteyksiä ydinalueelta toiselle tiivistyvän kaupunkialueen läpi. Ehdotusvaiheessa tulee olla selvää onko viherverkosto vain informatiivinen inventointitaso tai miten kaupunkiseutusunnitelmaan piirretty viherverkosto on otettava huomioon jatkosuunnittelussa.

Päätös

Valiokunta päätti yksimielisesti esittää kaupunginhallitukselle, että lausunto Päijät-Hämeen liitolle annetaan päätösehdotuksen mukaisesti.

Valmistelu ja lisätiedot Kaavoituspäällikkö Suvi Lehtoranta, p 040 5155 183

Päijät-Hämeen liitto on pyytänyt Orimattilan kaupungin lausuntoa Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin ehdotuksesta 13.4.2023 mennessä. Lausunnon antamiselle on pyydetty ja saatu jatkoaikaa 24.4. saakka.

Kaupunkiseutusuunnitelma kattaa Lahden kaupunkiseudun MAL-kunnat, rakennemallissa on mukana koko maakunta. Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin kolme luonnosta (XS, M ja XL) olivat nähtävillä syksyllä 2022. Ehdotus on valmisteltu kasvuun pohjautuvalla ratkaisulla.

Ehdotusvaiheen jälkeen kaupunkiseutusuunnitelma ja rakennemalli menee seudun kuntien valtuustoihin ja maakuntavaltuustoon hyväksyttäväksi. Päätöksistä on hallintolain mukainen valitusoikeus, vaikka kaupunkiseutusuunnitelmalla tai rakennemallilla ei ole varsinaisia oikeusvaikutuksia.

Suunnittelumateriaali on nähtävillä vain sähköisessä muodossa osoitteessa <https://urly.fi/33AG>

Esittelijä Kaupunkikehitysjohtaja Kari Setälä

Päätösehdotus

Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se antaa kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennemallin ehdotuksesta seuraavanlaisen lausunnon:

Suunnitelmakartalla on esitetty tavoitteellinen tilanne vuonna 2060. Pitkälle tulevaisuuteen katsova kokonaiskuva Päijät-Hämeestä on onnistunut ratkaisu ensimmäiselle kaupunkiseutusuunnitelman kierrokselle. Yli sukupolven pituinen aikajänne antaa mahdollisuuden osoittaa pitkän aikavälin tavoitteita, joiden toteuttaminen edellyttää investointeja tai väestönkasvua vuosikymmenien ajan.

Kaupunkiseutusuunnitelma osoittaa Lahden seudun kuntien yhteisen vision alueen kehittämisen painopisteistä ja se tulee olemaan merkittävässä roolissa seuraavilla MAL-sopimuskiirroksilla valtion kanssa. Suurien ja yhtenäisten elinkeinoalueiden kehittäminen onnistuu parhaiten yhdessä ja kehittyvät elinkeinoalueet vahvistavat koko kaupunkiseutua.

Kaupunkiseutusuunnitelman ehdotukseen on merkitty elinkeinoelämän kehittämisvyöhyke pääliikenneväylien varrelle. Hollolan Nostava ja Orimattilan Tuuliharja-Henna ovat kehittyviä tulevaisuuden elinkeinoalueita, jossa voidaan hyödyntää niin

junarataa kuin valtateitä. Näiden alueiden potentiaali tuo vetovoimaa koko seudulle.

Hennan juna-aseman kehittäminen toimivaksi kaupunkimaiseksi aluekeskukseksi edellyttää siihen liittyvän elinkeinoalueen (Tuuliharja) samanaikaista kehittämistä. Lahden kaupunkiseudulle on tärkeää saada kaikki hyöty irti valtatie mukanaan tuomasta saavutettavuudesta parantamalla Tuuliharjan liittymä logistiikka- aluetta palvelevaksi liikenneliittymäksi.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta päätti yksimielisesti päätösehdotuksen mukaisesti.

Tämän pykälän osalta pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.